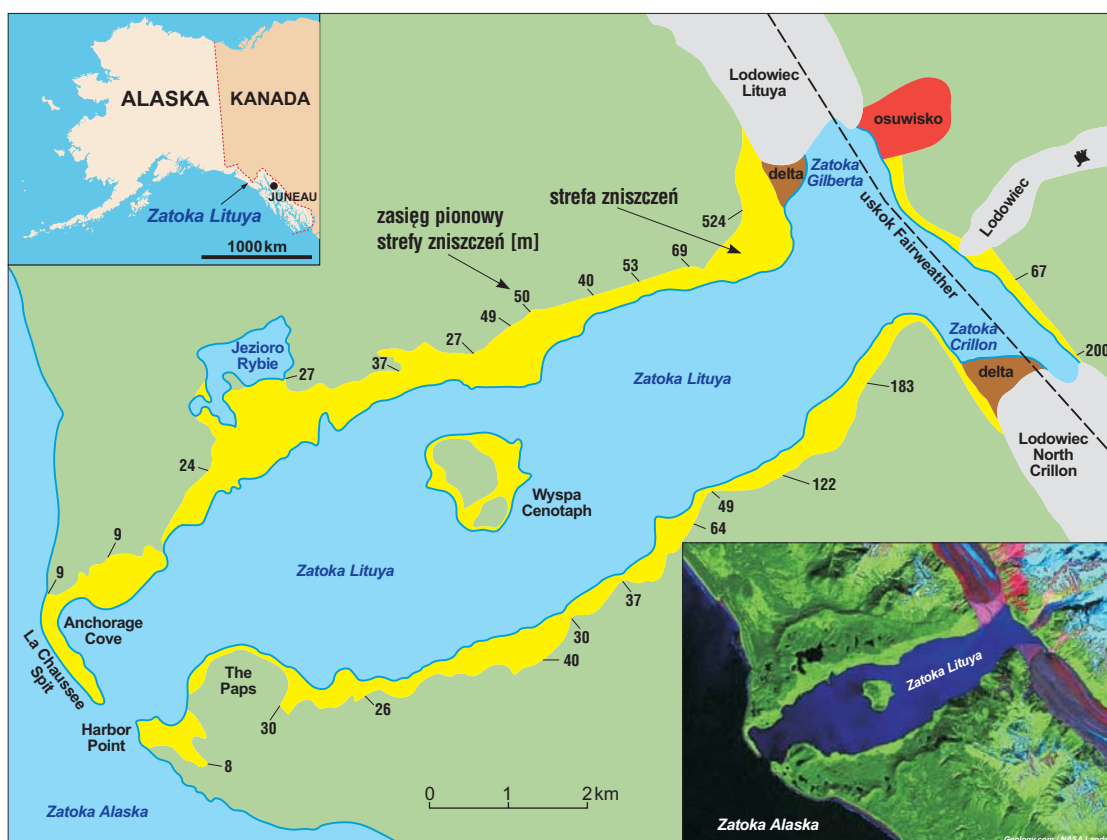

Największe tsunami

Największym znanym ludzkości tsunami była fala w zatoce Lituya na Alasce, która spowodowała na brzegu zniszczenia dochodzące do wysokości 524 m n.p.m. Lodowcowa, pływowa zatoka Lituya leży w północno-wschodniej części zatoki Alaska. Jej długość wynosi 11 km, szerokość — ok. 3 km (ryc. 1), a największa głębokość — 220 m. Przy ujściu zatoki Lituya do zatoki Alaska znajduje się płytczna o głębokości około 9 m.

wywołał lokalne tsunami, które z największą siłą uderzyło w przeciwległy brzeg i podążyło dalej w kierunku otwartego oceanu, zdzierając z brzegów zatoki roślinność i glebę. Podczas kilku chwil miliony drzew zostały wyrwane z korzeniami i zmyte przez pędzącą wodę.

Przed uderzeniem tsunami z 1958 r. pracownik Amerykańskiej Służby Geologicznej (*The United States Geological Survey* — USGS) Don Miller studiował dowody na

Ryc. 1. Schematyczna mapa zatoki Lituya

Przez północno-wschodni kraniec zatoki Lituya przebiega uskoki Fairweather. Wywołuje on częste trzęsienia ziemi i jest odpowiedzialny za przypominający literę T kształt zatoki. Osłabione strefy uskokowe są wykorzystywane przez lodowce, które stosunkowo łatwo erodują spękaną podłoże. Od północy do wewnętrznej zatoki Gilberta wkracza lodowiec Lituya, a od południa do wewnętrznej zatoki Crillon uchodzi lodowiec North Crillon.

W nocy 9 lipca 1958 r. trzęsienie ziemi wzdłuż uskoku Fairweather wywołało osunięcie się do zatoki Gilberta około 30 mln m³ skały. Obryw skał z wysokości 900 m

istnienie w przeszłości wielkich fal w zatoce Lituya. Udokumentował cztery wielkie fale, które nawiedziły zatokę w latach 1853 lub 1854, 1874, 1899 oraz 1936, jednak fala z 1958 roku była największa. Oznacza to, że zatoka jest regularnie nawiedzana przez ten kataklizm. Pozostaje pytanie, kiedy wydarzy się on po raz kolejny?

Dla zainteresowanych:

<http://geology.com/records/biggest-tsunami.shtml>
<http://www.extremescience.com/BiggestWave.htm>